

[Schmidt.]

Derfor ligger den Tanke nær, at hvis der virkelig skulde være Vanskeligheder, som jeg tror der vil blive, ved at skaffe de 10 pCt., kunde man give Arbejdsgiveren Mulighed for inden for Lovens Ramme at hjælpe til. Det ligger saa nær, at han giver Jord til, eller giver Jord paa gode Betingelser, eller hjælper til med sit Spand, eller hvad der ellers kan være at hjælpe med. Jeg ser ikke, at der inden for Lovens Ramme er Mulighed for noget saadant, men jeg vilde anse det for naturligt og vilde mene, at hvis der var det, vilde man lettere kunne praktisere Loven. Jeg siger endnu en Gang, det er ikke en Afhængighed, en trykkende Afhængighed, jeg taler for, men det naturlige er, at baade Arbejderen og Arbejdsgiveren er interesseret i dette og hjælper hinanden. Det er jo ikke saaledes, at Arbejderen alene er afhængig af Arbejdsgiveren, men Arbejdsgiveren er ogsaa i høj Grad afhængig af Arbejderen. Jeg kunde ogsaa tænke mig, at man i den Henseende kunde forbedre Loven.

Saa er der en anden Ting, jeg gerne vil gøre opmærksom paa; det ligger lidt uden for disse Rammer. Naar jeg opfatter denne Lov som et Forsøg, som en Begyndelse paa en Arbejderlovgivning, der ikke blot tager Sigte paa at skaffe Arbejde, men at skabe bedre Kaar for Arbejderne i det hele, større Mulighed for lykkelige Forhold, saa kan jeg ikke tænke mig, at Regeringen vil blive staaende ved en Lov kun for Arbejderne paa Landet. For mig personligt er det meget interessant, at man her i Danmark begynder med Arbejderne paa Landet. I Tyskland har de Tanker, som man her prøver at virkeliggøre, længe beskæftiget Sindene, og en hel Del er gjort i den Retning, men der har man ikke begyndt med Landarbejderne, men med Industriarbejderne. De sidste er der i disse Love ikke tænkt paa; Lovene omhandler direkte Arbejderne paa Landet.

Jeg vil ikke derfor sige noget imod denne Lov; jeg mærker jo nok, at det er de danske Forhold, der præger Loven, som det jo ogsaa skal være; det ligger nær, at man i Danmark begynder med Landarbejderne, og der kan gøres uhyre meget, og det kan have vidtrækkende Følger, at man gaar ind paa den Linie, som dette Lovforslag viser. Men man kan ikke lukke sine Øjne for, at det samme, som man her vil give Landarbejderne, ogsaa kunde have sin Interesse for Industriarbejderne. Og naar man fra Regeringens Side — og her kan jeg ikke henvende mig til den højtærede Land-

brugsminister, for det falder jo uden for hans Omraade, men naar Regeringen og Rigsdagen i det hele vil udvide denne Lovgivning, saa maa man i rette Tid være betænkt paa at anlægge netop det Synspunkt, som jeg ogsaa mente maatte være vigtigt i Forbindelse med denne Lov, at man ikke altid skal se Arbejderne og Arbejdsgiverne særskilt hver for sig, men se dem sammen.

Naar jeg tænker mig, at en saadan Lovgivning kunde blive udvidet til ogsaa at omfatte Industriarbejdere, vilde det f. Eks. være et meget vigtigt Punkt, at Arbejderen kunde faa Mulighed for at have en Bolig i Nærheden af sit Arbejdssted. Det er uheldigt, naar alt hober sig sammen her ved København, saa den ene staar i Vejen for den anden. Ved en saadan Lov kunde man søge at decentralisere og maaske skabe Industrien bedre Betingelser andre Steder, ved de mange Havne f. Eks., som vi har her i Landet. Derved kan man lettere virkeliggøre en Udvidelse af den Lovgivning, man her er begyndt paa, og jeg tror, det vilde være af allerstørste Betydning; man kunde ogsaa tænke sig, at Industrien maaske selv kunde hjælpe med til, at Arbejderne kunde faa Boliger. Det har saa uendelig meget at betyde for Arbejderen, for at sige det endnu en Gang.

Det drejer sig her ikke blot om at skaffe Arbejde. Selvfølgelig skaffer man ogsaa en Del Arbejde, idet man giver Arbejderen Hjem, og ikke blot Hjem, men ogsaa Have, hvor han kan arbejde selvstændigt. Det har noget at betyde, og derfor kunde jeg ogsaa mene, at de foreslaaede 1500 m² er lovlig lidt; jeg kunde f. Eks. tænke mig 2500 m², 1/2 Td. Land, men det kan vi jo tale om. Men i øvrigt drejer det sig her ikke nærmest om at skaffe Arbejde, men om at skaffe gode Vilkaar for Arbejderen; det er jo ikke allerede derved givet, at han har Arbejde.

Naar man tænker paa, hvad Lykke er, tænker man naturligt paa, at saa skal der Familie til, og naar der skal være Muligheder for at stifte Familie, skal der et Hjem til, og naar Hjemmet skal være godt og rummeligt, skal der Have til. Derfor har denne Lovgivning en Betydning langt ud over de sædvanlige Arbejdslove, hvor man kun tænker paa Lønnen og Arbejdet; her tænker man paa Arbejdernes Kaar i det hele taget. Som de ærede Medlemmer ved, har jeg ofte været inde paa disse Tanker og har holdt det for nødvendigt, at man gør noget. Selvfølgelig, naar man vil gøre noget, kan man ikke straks gøre det hele, man skal